

«تاریخ اتاق تبریز»؛ روایت ۱۷۰ سال نهادسازی، هویت اقتصادی و مسیر توسعه پایدار

آیین رونمایی از کتاب «تاریخ اتاق تبریز» با حضور جمعی از استادان، پژوهشگران، مدیران دولتی، فعالان اقتصادی و هیئت نمایندگان اتاق برگزار شد؛ اثری که فراتر از روایت تاریخ یک نهاد اقتصادی، تصویری مستند از ۱۷۰ سال نهادسازی، مسئولیت اجتماعی و تحولات اقتصادی آذربایجان ارائه می‌دهد. سخنرانان این مراسم با تأکید بر ضرورت ثبت و انتقال میراث تاریخی و اقتصادی تبریز به نسل‌های آینده، حفظ حافظه تاریخی، تقویت سرمایه اجتماعی و نقش نهادهای اصیل در تحقق توسعه پایدار را از مهم‌ترین پیام‌های این کتاب دانستند.

توسعه پایدار بر پایه نهادهای اصیل و اعتماد عمومی شکل می‌گیرد

مسعود بنابیان، نائب رئیس اتاق بازرگانی تبریز با تأکید بر اهمیت ثبت و روایت مستند تاریخ اقتصادی این شهر، گفت: هدف از تدوین کتاب «تاریخ اتاق تبریز» روایت واقعیت‌های تاریخی بر پایه اسناد معتبر است، چراکه توسعه پایدار نه صرفاً با ثروت و فناوری، بلکه با نهادهای اصیل و مورد اعتماد مردم محقق می‌شود.

بنابیان اظهار کرد: در این دوره از فعالیت اتاق بازرگانی تبریز، یکی از مهم‌ترین اهداف ما ثبت و روایت مستند تاریخ این نهاد بود. اتاق بازرگانی تبریز با پیشینه‌ی ۱۷۰ ساله، یکی از قدیمی‌ترین نهادهای اقتصادی کشور است و از همین رو تلاش کردیم، روایت این تاریخ بر پایه واقعیت‌ها و اسناد باشد، نه روایت سازی. وی افزود: همان‌گونه که «فرانسیس فوکویاما»، فیلسوف، نیز اشاره می‌کند، توسعه پایدار تنها حاصل ثروت و فناوری نیست، بلکه وجود نهادهای اصیل و مورد اعتماد مردم است که زمینه‌ساز توسعه پایدار در یک کشور می‌شود. بر همین اساس، تلاش ما این بود که هویت اتاق بازرگانی تبریز و هویت اقتصاد این شهر را برای نسل‌های آینده روایت و ماندگار کنیم.

بنابیان ادامه داد: معتقدیم اگر تاریخ فقط روایت شود، به گذشته تبدیل خواهد شد؛ اما اگر فهم شود، آینده را خواهد ساخت و مایه عبرت خواهد بود. وی با بیان این مطلب ادامه داد: متأسفانه امروز بسیاری از جوانان ما شخصیت‌های بزرگی همچون عباس میرزا را نمی‌شناسند و حتی نام رویدادهای مهمی مانند اجلاس چمن سلطانیه را نشنیده‌اند. دردناک‌تر اینکه گاهی تفاوت عباس میرزا و ایرج میرزا نیز برای برخی روشن نیست. این ناآگاهی موجب می‌شود اشتباهات تاریخی را بارها تکرار کنیم، بی‌آنکه از تجربه‌های گذشته درس بگیریم.

وی با اشاره به محتوای کتاب گفت: تلاش ما در این اثر آن بوده است که تاریخ اقتصاد تبریز را برای آیندگان ثبت کنیم و یادآور شویم کسانی که این شهر را به یکی از قطب‌های اقتصادی و صنعتی ایران تبدیل کردند، نباید به فراموشی سپرده شوند. نام‌هایی همچون توکلی، صدقیانی، خویی‌ها و بسیاری دیگر، بخشی از سرمایه تاریخی و اقتصادی آذربایجان هستند.

نائب رئیس اتاق بازرگانی تبریز تصریح کرد: تبریز در یک قرن اخیر فراز و نشیب‌های فراوانی را پشت سر گذاشته، اما جریان صنعت، تجارت و اقتصاد در این شهر همواره پویا باقی‌مانده است. این جایگاه، حاصل تلاش انسان‌هایی است که اعتبار، آبرو، سرمایه و عمر خود را برای توسعه این سرزمین صرف کردند.

وی افزود: ارزش این افراد تنها به سرمایه اقتصادی آنان محدود نمی‌شود، بلکه آن‌ها مسئولیت اجتماعی خود را پذیرفتند و نهادسازی کردند. بسیاری از کارآفرینان سرمایه‌گذاری کردند، اما آنچه چهره‌هایی مانند خانواده خویی، خانواده صدقیانی و دیگر پیشگامان اقتصاد آذربایجان را متمایز می‌کند، نقش آن‌ها در ایجاد تشکلهای، تقویت سرمایه اجتماعی و بنیان‌گذاری نهادهای اقتصادی است.

بنابیان با اشاره به روند تدوین کتاب خاطرنشان کرد: این اثر حاصل دو تا سه سال تلاش مستمر پژوهشگران است و هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی نیز در تمام مراحل، از آن حمایت کرد. هرچند در این مسیر دشواری‌هایی وجود داشت، اما هدف ما ثبت دقیق و صحیح تاریخ و ارائه روایتی مستند با نگاهی به آینده بود.

وی تأکید کرد: امیدواریم هر کسی این کتاب را مطالعه می‌کند، علاوه بر شناخت گذشته، مسیر دستیابی به توسعه پایدار را نیز بهتر درک کند و بداند برای رسیدن به جایگاه امروز، چه تلاش‌ها، سختی‌ها و فداکاری‌هایی صورت گرفته است.

نائب رئیس اتاق بازرگانی تبریز در پایان گفت: امروز در یکی از حساس‌ترین مقاطع تاریخ ایران قرار داریم و اگر تاریخ را نشناسیم، عبور از بحران‌های پیش‌رو دشوار خواهد بود. شناخت گذشته، شرط ساختن آینده‌ای بهتر است. از حضور استادان، پژوهشگران و همه مهمانان این مراسم صمیمانه قدردانی می‌کنم و امیدوارم این کتاب بتواند گامی مؤثر در حفظ و انتقال میراث اقتصادی و تاریخی تبریز به نسل‌های آینده باشد.

تاریخ اتاق تبریز روایت عقلانیت اجتماعی و اقتصادی ایرانیان است

مقصود فراستخواه، جامعه شناس با بیان اینکه کتاب «تاریخ اطاق تبریز» فراتر از تاریخ یک نهاد اقتصادی است، گفت: این اثر روایت عاملیت، پایداری و عقلانیت مردمانی است که در سخت ترین فراز و فرودهای تاریخی، امکان های تازه ای برای زندگی، تولید و توسعه خلق کرده اند.

وی ادامه داد: مطالعه این کتاب برای من تجربه ای ارزشمند و آموزنده بود. این اثر نشان می دهد که اتاق بازرگانی تبریز صرفاً تاریخ تجارت و صنعت نیست، بلکه داستان زندگی مردم تبریز و تلاش آنان برای تداوم حیات اجتماعی و اقتصادی در بستر حوادث تاریخی است.

وی با تأکید بر اهمیت روایت تاریخی افزود: جوامع برای شناخت خود به روایت نیاز دارند، روایت موفقیت ها، شکست ها و تجربه های تاریخی، کتاب «تاریخ اطاق تبریز» بخشی از حافظه جمعی جامعه را ثبت کرده و یادآور می شود که چگونه شهروندان تبریز در دل محدودیت ها، فرصت های تازه ای برای توسعه خلق کرده اند.

فراستخواه با اشاره به نقش کسب وکارهای خانوادگی در شکل گیری اقتصاد تبریز گفت: بخش مهمی از تاریخ اقتصادی ایران بر پایه کسب وکارهای خانوادگی شکل گرفته است. بسیاری از خانواده های بازرگان تبریز با اتکا به اعتماد، همکاری و سرمایه اجتماعی، زنجیره هایی از تولید، تجارت و ارزش آفرینی را ایجاد کردند که آثار آن تا امروز باقی مانده است.

وی تبریز را شهری با پیشینه ای جهانی دانست و افزود: این شهر همواره در مسیر ارتباط شرق و غرب قرار داشته است، گزارش های تاریخی، از جمله سفرنامه ابن بطوطه، نیز جایگاه ممتاز بازار تبریز را در جهان آن روزگار نشان می دهد، بازاری که تنها محل دادوستد نبود، بلکه نهادهی اجتماعی، فرهنگی و آموزشی به شمار می رفت.

این استاد جامعه شناسی با اشاره به فراز و نشیب های تاریخی تبریز اظهار کرد: این شهر بارها در اثر جنگ، زلزله، دگرگونی های سیاسی و بی ثباتی های حکمرانی آسیب دیده، اما هر بار توانسته است با تکیه بر سرمایه اجتماعی و عقلانیت جمعی دوباره خود را بازسازی کند.

وی یکی از ویژگی های تاریخی جامعه تبریز را شکل گیری «عقلانیت مبتنی بر احتیاط» دانست و گفت: تجربه مداوم بحران ها موجب شده است نوعی عقلانیت سیاسی و اقتصادی در میان مردم و بازرگانان تبریز شکل بگیرد، عقلانیتی که بر محاسبه، آینده نگری، پذیرش ریسک عقلانی، صبر و تدبیر استوار است و همین ویژگی زمینه تداوم فعالیت های اقتصادی این شهر را فراهم کرده است.

فراستخواه با بیان اینکه بازار تبریز صرفاً یک فضای اقتصادی نبوده است، خاطرنشان کرد: بازار تبریز نمونه ای از یک نهاد اجتماعی بود که در آن تجارت با آموزش، فرهنگ، مذهب، خدمات عمومی و روابط انسانی درهم آمیخته بود. این ویژگی سبب شد سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی، پشتوانه فعالیت های اقتصادی باشد.

وی همچنین بر اهمیت تعامل با جهان در مسیر توسعه تأکید کرد و گفت: تمدن ایرانی همواره زمانی شکوفا شده که توانسته با جهان ارتباط برقرار کند، از تجربه دیگران بیاموزد و در عین حال بر پایه خلاقیت و هویت خود دست به نوآوری بزند. توسعه نتیجه ترکیب خلاقانه تجربه های جهانی با ظرفیت های بومی است.

این استاد جامعه شناسی با اشاره به نقش نهادهای پایدار در توسعه افزود: هرچند بسیاری از نهادهای رسمی در تاریخ ایران دچار ناپایداری بوده اند، اما نهادهایی همچون خانواده، شبکه های اجتماعی و نهادهای مدنی توانسته اند بخش مهمی از سرمایه فرهنگی و اقتصادی جامعه را حفظ کنند و اتاق بازرگانی تبریز نیز یکی از همین نهادهای ماندگار است.

فراستخواه با قدردانی از پژوهشگران، نویسندگان و دست اندرکاران تدوین این اثر، ابراز امیدواری کرد انتشار جلدهای بعدی کتاب «تاریخ اطاق تبریز» بتواند ابعاد بیشتری از تاریخ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تبریز را برای پژوهشگران و نسل های آینده روشن سازد.

تاریخ اتاق تبریز باید با نگاهی نو به نسل جدید منتقل شود

سیدباقر شریف زاده، رئیس شورای راهبردی مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی تبریز نیز در این مراسم با تأکید بر ضرورت حفظ و انتقال میراث تاریخی اتاق تبریز به نسل های آینده، گفت: تاریخ این نهاد باید با بهره گیری از نگاه های نو و فناوری های روز، از جمله هوش مصنوعی، به نسل جدید منتقل شود تا تداوم این مسیر تضمین شود.

وی با قدردانی از استادان، فعالان فرهنگی، تجار و تمامی افرادی که در تدوین این اثر نقش داشته اند، اظهار کرد: انتشار این کتاب فرصتی برای قدردانی از تلاش های پیشینیان و ثبت بخشی از تاریخ و هویت اتاق بازرگانی تبریز است.

وی با اشاره به پیشینه فعالیت اتاق تبریز افزود: امیدوارم تاریخ این نهاد که ریشه های آن به بیش از یک قرن پیش بازمی گردد، با نگاهی نو و متناسب با تحولات روز به نسل جدید پیوند بخورد و این مسیر تاریخی با قدرت ادامه یابد.

شریف زاده، نقش فناوری های نوین را در حفظ و انتقال میراث تاریخی مهم دانست و گفت: امروز باید از ظرفیت هایی همچون هوش مصنوعی برای روایت و تبیین تاریخ ۱۷۰ ساله اتاق تبریز بهره گرفت تا این میراث برای نسل های آینده ماندگارتر و قابل استفاده تر شود.

وی با تأکید بر اینکه تاریخ تنها روایت گذشته نیست، خاطرنشان کرد: تاریخ می تواند چراغ راه آینده باشد و اگر نتوانیم آن را به نسل های جدید منتقل کنیم، از تجربه های ارزشمند گذشته نیز بهره مند نخواهیم شد.

وی همچنین بر ضرورت آشنایی دانش آموزان، دانشجویان و نسل جوان با پیشینه اتاق بازرگانی تبریز تأکید کرد و گفت: لازم است مراکز علمی و آموزشی از این مجموعه بازدید کنند تا ضمن آشنایی با تاریخ اقتصادی و تجاری تبریز، زمینه آینده سازی و پذیرش تغییر و نوآوری نیز فراهم شود.

عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز با قدردانی از تمامی افرادی که در گردآوری اسناد و تدوین کتاب همکاری کرده اند، ابراز امیدواری کرد این اثر بتواند زمینه ساز حفظ هویت تاریخی، در کنار پذیرش تحولات و دگراندیشی متناسب با نیازهای عصر جدید باشد.

«تاریخ اتاق تبریز» روایت ۱۷۰ سال نهادسازی و مسئولیت اجتماعی در اقتصاد آذربایجان است

جعفر محرم پور، دبیر اتاق بازرگانی تبریز، با بیان اینکه کتاب «تاریخ اتاق تبریز» صرفاً یک کتاب نیست، بلکه روایت شکل گیری و تداوم یک نهاد اقتصادی ۱۷۰ ساله است، از انتشار سه گانه تاریخ اقتصاد آذربایجان خبر داد و گفت: اتاق بازرگانی تبریز با در اختیار داشتن ده ها هزار سند تاریخی، در مسیر ایجاد مرکز اسناد و موزه صنعت و تجارت استان گام برمی دارد.

محرم پور اظهار کرد: کیفیت این مراسم و حضور شخصیت های برجسته فرهنگی، اقتصادی و پژوهشی استان به گونه ای است که اگر بخواهیم از همه حاضران به صورت جداگانه قدردانی کنیم، زمان زیادی لازم خواهد بود. هر یک از مهمانان حاضر، از چهره های اثرگذار عرصه فرهنگ، اقتصاد و پژوهش استان هستند و حضور آنان بر ارزش این مراسم افزوده است.

وی با اشاره به روند تدوین کتاب «تاریخ اتاق تبریز» افزود: این اثر زیر نظر شورای سیاست گذاری و با تلاش آقای محمد سعید کرم زاده و سایر اعضای این شورا تهیه شده است. همچنین بخشی از زمان سخنان خود را در اختیار دکتر شریف زاده قرار می دهم تا به عنوان رئیس مرکز پژوهش ها و عضو شورای سیاست گذاری، درباره ابعاد این پروژه سخن بگویند.

محرم پور با تأکید بر اینکه «تاریخ اتاق تبریز» صرفاً یک کتاب نیست، گفت: این اثر حاصل سه تا چهار سال پژوهش مستمر است و در حقیقت روایت شکل گیری و تداوم یک نهاد اقتصادی با سابقه نزدیک به ۱۷۰ سال را به تصویر می کشد؛ نهادی که از دل اعتماد میان فعالان بازار شکل گرفته و طی این سال ها توانسته با وجود فراز و نشیب های فراوان، پایدار بماند.

وی ادامه داد: یکی از ویژگی های مهم این نهاد، پیوند عمیق آن با فرهنگ، مسئولیت اجتماعی و نقش آفرینی فعالان اقتصادی است. تاریخ اتاق بازرگانی تبریز نشان می دهد که توسعه اقتصادی این شهر همواره در کنار توجه به فرهنگ و مسئولیت اجتماعی معنا پیدا کرده است.

دبیر اتاق بازرگانی تبریز با اشاره به برنامه های پژوهشی این مجموعه گفت: آیین رونمایی از این کتاب به صورت برخط نیز برای اتاق های بازرگانی سراسر کشور پخش می شود تا دیگر فعالان اقتصادی نیز در جریان این رویداد قرار گیرند.

وی از تدوین مجموعه ای سه گانه در حوزه تاریخ اقتصادی آذربایجان خبر داد و افزود: کتاب «تاریخ اتاق تبریز» نخستین بخش این مجموعه است. امیدواریم طی یک ماه آینده نیز کتاب «تاریخ صنعت آذربایجان» که به روایت بیش از ۱۲۰ سال صنعت در استان می پردازد، منتشر شود و در ادامه نیز کتاب «تاریخ ۵۰۰ ساله تجارت آذربایجان» به عنوان سومین جلد این مجموعه در اختیار علاقه مندان قرار گیرد.

محرم پور با اشاره به فعالیت های فرهنگی اتاق بازرگانی تبریز اظهار کرد: در سال های اخیر، این مجموعه یکی از حامیان اصلی فعالیت های فرهنگی استان بوده و همواره در کنار اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و دیگر نهادهای فرهنگی نقش آفرینی کرده است. این رویکرد، ادامه همان سنت تاریخی اتاق بازرگانی تبریز در حمایت از فرهنگ و اندیشه است.

وی همچنین از وجود گنجینه ای ارزشمند از منابع تاریخی در اتاق بازرگانی تبریز خبر داد و گفت: در حال حاضر حدود ۶۵ هزار برگ سند تاریخی و بیش از سه هزار جلد کتاب در اختیار اتاق قرار دارد که برخی از این آثار بیش از یک قرن قدمت دارند. این اسناد و کتاب ها از ارزش تاریخی بالایی برخوردار هستند.

دبیر اتاق بازرگانی تبریز در پایان ابراز امیدواری کرد با انتقال اتاق بازرگانی به ساختمان جدید، زمینه راه اندازی مرکز اسناد و موزه صنعت و تجارت آذربایجان فراهم شود تا این میراث ارزشمند در فضایی تخصصی حفظ و در اختیار پژوهشگران و علاقه مندان قرار گیرد.

تبریز، مدرسه فرهنگ، صنعت و مسئولیت پذیری ملی است

نعمت الله پایان، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی با تاکید بر جایگاه تاریخی تبریز در عرصه فرهنگ، تجارت و صنعت، گفت: تبریز تنها یک شهر نیست، بلکه

مدرسه ای بزرگ در فرهنگ کار، اندیشه ورزی، تجارت، صنعت و مسئولیت پذیری ملی است.

وی ادامه داد: برگزاری این مراسم فرصتی ارزشمند برای پاسداشت تاریخ، هویت و سرمایه های ماندگار فرهنگی و اقتصادی کلان شهر تبریز است.

وی با اشاره به پیشینه تاریخی این شهر افزود: تبریز از دیرباز دروازه ایران به جهان و پیونددهنده شرق و غرب بوده و در کوچه پس کوچه های آن، هم صدای قلم و مدرسه طنین انداز بوده و هم آهنگ کارگاه و کارخانه، این شهر با همت مردمانی شکل گرفته که دسترنج را با دانش و تولید را با تعهد درآمیخته اند.

پایان ادامه داد: مردم تبریز در دوره های مختلف، نقش مؤثری در آبادانی و توسعه اقتصادی کشور داشته اند.

گر ایران را پیکری واحد بدانیم، تبریز یکی از بازوان توانمند آن است که در روزهای دشوار، بار اقتصاد و آبادانی کشور را بر دوش کشیده و در روزگار پیشرفت نیز پرچم نوآوری، کارآفرینی و توسعه را برافراشته است.

وی با بیان اینکه اتاق بازرگانی تبریز همواره یکی از نهادهای اثرگذار در هم افزایی، اعتمادسازی، گفت وگو و مشارکت بخش خصوصی بوده است، خاطرنشان کرد: کتاب «تاریخ اتاق تبریز» تلاشی ارزشمند برای مستندسازی بخشی از حافظه تاریخی و اقتصادی این شهر است و به ما یادآوری می کند که توسعه اقتصادی از فرهنگ، هویت و تاریخ یک جامعه جدا نیست.

وی با قدردانی از تلاش های جلالی، مدیر انتشارات ستوده، در انتشار این اثر، گفت: انتشارات ستوده صرفاً یک مجموعه نشر نیست، بلکه نهادی فرهنگی برای صیانت از هویت تبریز و حفظ آثار ارزشمند این دیار است. نام استاد جلالی با فرهنگ کتاب و میراث مکتوب تبریز پیوند خورده و خدمات ایشان بخشی از سرمایه فرهنگی آذربایجان به شمار می رود.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی ابراز امیدواری کرد انتشار این کتاب، زمینه ساز پژوهش های بیشتر درباره تاریخ اقتصادی تبریز و نقش آذربایجان در توسعه ملی باشد.

وی با اشاره به سابقه فعالیت خود در حوزه صنعت اظهار کرد: حضور در اتاق بازرگانی تبریز برای من یادآور سال های فعالیت در عرصه صنعت است و همواره تلاش فعالان اقتصادی استان برای حفظ رونق تولید و شکوفایی اقتصاد کشور را از نزدیک شاهد بوده ام.

تاریخ اتاق تبریز، بخشی از تاریخ اقتصادی و اجتماعی این شهر است

رحیم رئیس نیا، با اشاره به انتشار آثار متعدد درباره خاندان های پیشه ور و فعالان اقتصادی تبریز، گفت: اتاق تبریز در ۱۷۰ سال گذشته همگام با فراز و نشیب های این شهر، دوره های مختلفی را پشت سر گذاشته و ثبت این تاریخ، گامی مهم در شناخت هویت اقتصادی و اجتماعی تبریز است.

رحیم رئیس نیا، مولف و پیشکسوت حوزه ادبیات اظهار کرد: طی دو سال اخیر، من و بسیاری از پژوهشگران شاهد انتشار کتاب هایی درباره خاندان های پیشه ور و فعالان اقتصادی تبریز بوده ایم. نخستین اثر به خانواده توکلی اختصاص داشت، پس از آن کتاب هایی درباره خاندان خوبی ها منتشر شد و اکنون نیز دو اثر درباره تاریخ اتاق تبریز در دست انتشار و معرفی است.

وی افزود: اتاق تبریز حدود ۱۷۰ سال سابقه تاریخی دارد و در طول این سال ها، همانند خود شهر تبریز که فراز و نشیب های بسیاری را تجربه کرده، این نهاد نیز دوره های مختلفی از رونق، رکود و تحولات اجتماعی و اقتصادی را پشت سر گذاشته است. تاریخ اتاق تبریز در حقیقت بخشی از تاریخ اقتصادی و اجتماعی این شهر به شمار می آید.

رئیس نیا ادامه داد: هر سه این آثار توسط انتشارات ستوده منتشر شده اند. همچنین در «سیاحت نامه ابراهیم بیگ» نوشته زین العابدین مراغه ای، به موضوع تجارت، صنعت و جایگاه تبریز و آذربایجان در آن دوران اشاره های ارزشمندی شده است؛ آثاری از این دست می توانند به شکل گیری یک دایره المعارف جامع درباره پیشینه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی این منطقه کمک کنند.

وی تأکید کرد: برای شناخت بهتر تاریخ و هویت شهرها، باید از نشر عمومی و تولید آثار پژوهشی حمایت بیشتری شود؛ چراکه ثبت و انتشار تجربه ها و روایت های تاریخی، زمینه ساز انتقال میراث فرهنگی و اقتصادی به نسل های آینده خواهد بود.

کتاب «تاریخ اتاق تبریز» روایتگر سه قرن تحولات اقتصادی و اجتماعی آذربایجان است

سعید جلالی، پیشکسوت حوزه فرهنگ و نشر با اشاره به اهمیت کتاب «تاریخ اتاق تبریز» گفت: این اثر تنها روایت ۱۷۰ سال فعالیت اتاق بازرگانی تبریز نیست، بلکه با تکیه بر اسناد تاریخی، تصویری از حدود ۳۰۰ سال تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی این خطه را ارائه می دهد.

وی ادامه داد: طی سال های فعالیت در حوزه نشر، ده ها اثر درباره تاریخ و هویت تبریز منتشر کرده ام که از جمله آن ها می توان به کتاب هایی درباره بازار، محلات، مدارس،

مشاهیر، هنرستان موسیقی و خاندان های تبریز اشاره کرد. انتشار کتاب «تاریخ اتاق تبریز» نیز یکی از ارزشمندترین آثار در حوزه تاریخ اقتصادی این شهر به شمار می رود.

وی با بیان اینکه این اثر حاصل اعتماد اتاق بازرگانی تبریز به مجموعه نشر است، افزود: اسناد گردآوری شده در این کتاب نشان می دهد که تاریخ اتاق تبریز را باید در بستر نزدیک به سه قرن تحولات ایران بررسی کرد؛ از اواخر دوره افشاریه و قاجار تا دوران معاصر.

جلالی با اشاره به فراز و فرودهای تاریخی که اتاق تبریز پشت سر گذاشته است، گفت: جنگ های جهانی، تغییر حکومت ها، تحولات سیاسی و اقتصادی، سیل، قحطی و دیگر رخدادها مهم تاریخی، همگی بر روند فعالیت اتاق بازرگانی تبریز تأثیر گذاشته اند و این کتاب تلاش کرده است این سیر تاریخی را مستند کند.

وی همچنین با اشاره به برخی پژوهش های پیشین درباره تاریخ اتاق تبریز خاطرنشان کرد: تحقیقات ارزشمند انجام شده در سال های گذشته، به ویژه پژوهش های مرتبط با اسناد دوره قاجار، نقش مهمی در تثبیت پیشینه ۱۷۰ ساله اتاق بازرگانی تبریز داشته و این اثر نیز بر پایه همان منابع و اسناد تکمیل شده است.

پیشکسوت حوزه فرهنگ و نشر با بیان اینکه کتاب «تاریخ اتاق تبریز» اطلاعات گسترده ای درباره خاندان های تجاری، فعالان اقتصادی، کارگزاران و مدیران دولتی ارائه می دهد، افزود: معرفی صدها شخصیت تأثیرگذار اقتصادی و اجتماعی، این کتاب را به منبعی ارزشمند برای پژوهشگران تاریخ اقتصاد ایران تبدیل کرده است.

وی در بخش دیگری از سخنان خود، اصالت تاریخی تبریز را یکی از مهم ترین ویژگی های این شهر دانست و گفت: هویت تبریز همواره با تجارت، بازرگانی و حضور خاندان های بزرگ اقتصادی گره خورده است که ۱۸ خاندان در زمان رضا شاه برای انتخاب نام فامیلی خود برای ارتباط فرهنگی و تاریخی اسامی چون باطومچی، آمریکایی چی، ارزروم چی، بغدادچی، تقلیسچی، ابروانچی، گنجه چی، شیروانچی را انتخاب کرده بودند و همین پیشینه، جایگاه ویژه ای به این شهر در تاریخ اقتصادی کشور بخشیده است.

وی با قدردانی از دست اندرکاران تدوین و انتشار این اثر، ابراز امیدواری کرد کتاب «تاریخ اتاق تبریز» بتواند به مرجعی معتبر برای پژوهشگران و علاقه مندان تاریخ اقتصادی و اجتماعی آذربایجان تبدیل شود.

این اثر روایتگر زیست تاریخی و هویت اقتصادی تبریز است

محمدابراهیم پور، پژوهشگر و ویراستار کتاب «تاریخ اتاق تبریز» با بیان اینکه این اثر روایت بخشی از تاریخ فراموش شده شهر تبریز است، گفت: کتاب «تاریخ اتاق تبریز» تنها تاریخ یک نهاد اقتصادی نیست، بلکه روایت زندگی، هویت و زیست جهان انسان هایی است که در شکل گیری جایگاه اقتصادی و فرهنگی این شهر نقش آفرین بوده اند.

وی ادامه داد: این کتاب حاصل جست وجو در میان اسناد، نشانه ها و خاطراتی است که بخشی از آن ها در گذر زمان به فراموشی سپرده شده بودند و اکنون در قالب یک روایت تاریخی در اختیار علاقه مندان قرار گرفته اند.

وی با اشاره به اهمیت روایت در ماندگاری تاریخ افزود: زندگی زمانی ماندگار می شود که به روایت تبدیل شود و این کتاب نیز روایتگر تلاش ها، اندیشه ها و زیست انسان هایی است که هرچند نام بسیاری از آنان در تاریخ کمتر شناخته شده، اما نقش مؤثری در شکل گیری هویت اقتصادی و اجتماعی تبریز داشته اند.

ابراهیم پور ادامه داد: اتاق بازرگانی تبریز به عنوان نهادی با قدمت ۱۷۰ سال، نماد تداوم فعالیت جمعی، مشارکت اجتماعی و شکل گیری نهادهای مدنی در این شهر است و کتاب «تاریخ اتاق تبریز» داستان این تداوم تاریخی را بازگو می کند.

وی با تأکید بر ویژگی تاریخی تبریز اظهار کرد: تبریز شهری است که در طول تاریخ از تعامل فرهنگ ها، اقوام و ملت های مختلف شکل گرفته و همین تنوع و تکتگر، یکی از مهم ترین عوامل پویایی و ماندگاری آن بوده است. این شهر همواره از همزیستی اقوام، ادیان و فرهنگ های گوناگون بهره برده و همین ویژگی به هویت امروز آن شکل داده است.

وی افزود: تبریز به واسطه جایگاه تاریخی خود، حضوری پررنگ در ذهن و خاطره ایرانیان دارد، از صنایع و هنرهای دستی گرفته تا محصولات، بازار، فرش، آجیل، شیرینی و دیگر نمادهای فرهنگی که نام این شهر را در سراسر کشور ماندگار کرده اند.

این پژوهشگر و نویسنده همچنین از حمایت های اتاق بازرگانی تبریز در تدوین و انتشار این اثر قدردانی کرد و گفت: انتشار چنین کتابی بدون همراهی و پشتیبانی مدیران و اعضای اتاق بازرگانی تبریز امکان پذیر نبود و از همه کسانی که در گردآوری اسناد، تدوین و انتشار این اثر همکاری داشتند، به ویژه دبیرکل اتاق بازرگانی تبریز، صمیمانه تشکر می کنم.

ابراهیم پور ابراز امیدواری کرد: کتاب «تاریخ اتاق تبریز» بتواند علاوه بر ثبت بخشی از حافظه تاریخی شهر، زمینه ساز پژوهش های بیشتر درباره تاریخ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تبریز و آذربایجان باشد.

تاریخ اقتصادی تبریز باید روایت شود

محمد سعید کرم زاده، مؤلف کتاب «تاریخ اتاق تبریز»، در آیین رونمایی از این کتاب، با بیان اینکه ایده نگارش این اثر از حدود ۳۰ سال پیش و هم زمان با نخستین آشنایی اش با شهر تبریز شکل گرفته است، اظهار کرد: نخستین بار پس از قبولی در کنکور و همزمان با تحصیل در دانشگاه تبریز، این شهر را از نزدیک دیدم؛ شهری که پیش از آن از طریق آثار صمد بهرنگی، اشعار شهریار و پروین اعتصامی و خاطرات کودکی برایم شناخته شده بود.

وی با اشاره به نخستین مواجهه خود با تبریز افزود: آنچه در ذهنم از تبریز ساخته بودم، با واقعیت این شهر تفاوت چندانی نداشت. بازار، کارخانه ها، کارگاه ها و فضای پرتحرک اقتصادی تبریز، نشان می داد که اقتصاد و تجارت بخش جدایی ناپذیر هویت این شهر است.

کرم زاده با بیان اینکه در اغلب آثار تاریخی، نقش سیاستمداران، شاعران و ادیبان پررنگ تر از فعالان اقتصادی دیده می شود، گفت: در روایت های تاریخی کمتر به تاجران، صرافان، صنعتگران، تولیدکنندگان و فناوران پرداخته شده است، در حالی که تبریز از دیرباز با تجارت، صنعت و جاده ابریشم شناخته می شود و این بخش از هویت شهر نیازمند روایت و مستندسازی است.

وی ادامه داد: در سال های تحصیل و فعالیت حرفه ای دریافتم که بسیاری از دستاوردهای بزرگ صنعتی و اقتصادی تبریز در سکوت رقم خورده اند و همین موضوع انگیزه ای شد تا تاریخ اقتصادی این شهر را از زاویه ای متفاوت بررسی کنم.

مؤلف کتاب «تاریخ اتاق تبریز» با قدردانی از حمایت اتاق بازرگانی تبریز برای تدوین این اثر اظهار کرد: اگر همراهی هیئت رئیسه، هیئت نمایندگان، دبیرکل و کارکنان اتاق بازرگانی تبریز نبود، بخش مهمی از تاریخ این نهاد همچنان در سکوت و فراموشی باقی می ماند.

وی با اشاره به روند پژوهش این کتاب گفت: روایت های کتاب بر پایه صدها سند تاریخی پراکنده، تدوین و تلاش شده است، تصویری مستند از تاریخ اقتصادی تبریز برای آغاز پژوهش های بعدی ارائه شود.

کرم زاده یکی از مهم ترین یافته های این پژوهش را کشف سندی دانست که قدمت اتاق تبریز را به حدود ۱۷۰ سال پیش می رساند و افزود: این سند به طور غیرمنتظره در آرشیو وزارت امور خارجه و در پرونده اداری میرزا عباس خان کشف شد. پس از طی مراحل اداری، امکان استفاده از این سند فراهم شد و اطلاعات ارزشمندی درباره فعالیت اتاق تبریز در آن دوره به دست آمد.

وی در پایان تأکید کرد: هر سند تاریخی که در اختیار افراد، خانواده ها یا مجموعه های مختلف قرار دارد، می تواند بخشی از پازل تاریخ تجارت و اقتصاد ایران باشد و حفظ و انتشار این اسناد، به شناخت دقیق تر گذشته اقتصادی کشور کمک خواهد کرد.